



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

111. An excommunicatus possit esse Tabellio, & eius acta sint valida? Et
an supradictus Tabellio peccet mortaliter exercens munus suum
Tabellionis quantumcumque ab aliis requiratur, si sit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

tra eos lata irritatur. Imò possunt validè ligari cen-
suris ab homine; quia ex vna parte possunt peccare
adhuc mortaliter, & ex altera nullo jure censura con-
tra eos lata irritatur, imò nec prohibetur contra eos
ferri, ac proinde, ut indicat Egidius, id potest licitè
ferri à Superiore. Quòd verò non percipiunt ordi-
nem judicium, non obstat, ut ligentur censuris
generaliter latis, quia tunc non est necessarium ad in-
quisitionem, quod interveniat cum illis à do judica-
rius, imò nec obstat ut ligentur censuris specialiter
latis contra illos, quia instrui possunt de ordine judi-
ciario, sicut etiam possunt ligari alij puberes ordinem
judicium ignorantes, quia etiam possunt instrui,
imò & quamvis non possent, cum possint medio pro-
curatore se defendere. Quòd si impuberes ratione
vrentes possunt censuris ligari, etiam de facto ligantur,
quando in eis est causa sufficiens. Ita Hurtado,
qui citat Suarez & Coninch.

2. Sed contraria sententia non caret probabilitate,
& ideo illam tenet Cælest. in comp. Theol. moral. tr. 3.
c. 6. n. 9. vbi sic ait: Dico quòd vi monitorij non tenentur
impuberes revelare, quia illi excusantur à censuris
ante pubertatis annos, idque est intelligendum tam
de censuris à jure latis, quam ab homine. Sic ille, &
Emanuel Sà correctus ver. censuras. 2. docet, censuras
neminem incurrere ante annum decimum. Vide Vgo-
linum, de censurab. l. c. 17. §. 3. n. 5. & Vasq. in 3. p. 10. n. 4.
q. 90. art. 2. dub. 4. cum Sayro, de cens. lib. 1. c. 8. n. 4.

RESOL. CXI.

An excommunicatus possit esse Tabellio, & an ejus acta
sint valida?

Et an prædictus Tabellio peccet mortaliter exercens
munus suum Tabellionis, quantumcumque ab aliis re-
quiratur, si sit excommunicatus non toleratus, vel si
se ingerat?

Toleratus verò non peccet, si requiratur ab aliis. Ex
part. 5. tr. 9. Ref. 112.

§. 1. **R**espondeo negativè, ex c. 1. de except. in 6. &
ejus acta esse invalida, ex Henriquez, Avila
& Coninch, tradit novissimè Hurtado, disp. 8. de ex-
com. diff. 5. n. 8. quia, ut dicitur in c. nullus, 3. q. 4. à ne-
mine credenda sunt, quæ ab anathematizatis dicun-
tur, vel scribuntur, ergo eorum instrumenta non sunt
valida, quia valor eorum in hoc consistit, quod eis sit
credendum, quod est verum etiam de instrumentis fa-
ctis à tolerato, quia non est obligatio ei credendi, si-
cut nec communicandi cum illo. Instrumentum ergo
ab excommunicato adhuc tolerato factum reijci po-
test in judicio, ut potè nullum. Addunt tamen Egi-
dius & alij, quòd si non reijciatur, erit validum, sum-
pto argumento à factis actoris excommunicati, quæ
dum non repelluntur, valida sunt; sed hoc additur
absque sufficienti fundamento, quia pro nullitate in-
strumenti Tabellionis est expressus canon pro valore,
quando non repellitur, & est expressus pro valore fa-
ctorum ab actore, quando non repelluntur. Hæc Hur-
tado. Et ante illum Faber, de cens. in 4. sm. disp. 25. q. 1.
disp. 4. c. 6. n. 201. vbi sic ait. Non potest excommu-
nicatus exercere tabellionatum. Patet, quia hæc est
communicatio maxima & gravis cum aliis fidelibus,
ut patet, ideo peccat mortaliter; an verò instrumen-
ta ejus sint nulla, dicendum est si loquamur de acti-
bus & instrumentis factis ab ipso publicè & autho-
ritate publica esse nulla ipso facto, est enim commu-
nis sententia Canonistarum, quòd acta à publicè ex-
communicato ratione publici muneris sunt ipso jure
nulla. Aliqui tamen dicunt, si excommunicatus Ta-
bellio.

bellio à partibus scientibus esse excommunicatum
ex consensu communi inducatur ad faciendam ali-
quam scripturam publicam, licet peccaret, tamen il-
lam scripturam valere, & obligare partes ad illam ob-
servandam, quia jam in illam convenerunt in foro
conscientiæ. Quam opinionem probat Suarez, dis-
put. 16. sect. 5. num. 5. Ego tamen oppositum sentio,
quia jam Ecclesia prohibet illi publicum munus faci-
endi instrumenta, ablata autem hac potestate, scri-
pturæ illæ non habent valorem à publicè authorita-
te; ergo nullæ sunt. Ita Faber.

2. Sed his non obstantibus ego puto quòd excommu-
nicatus non toleratus peccat exercens munus
Tabellionis quantumcumque ab aliis requiratur;
toleratus verò non peccat, si requiratur ab aliis.
Vtrum verò acta illius sint valida quando non tole-
ratur, potest dubitari. Vrij negant, præsertim Cano-
nistæ, quorum sententia ut sit vera pro foro exteriori,
omnino tamen verius est dare firmitatem contra-
ctui in foro interno, quando admittitur ex consensu
partium cognoscentium ejus excommunicationem.
Ita sentit Suarez, disp. 16. sect. 5. n. 4. quia textus, qui
in contrarium adferuntur, non ostendunt acta non
sufficere ad faciendum fidem, si Tabellio excommu-
nicatus admittatur, sed solum quòd non debeat ad-
mitti, ut Can. nullus anathematizatorum 3. q. 4. vbi Ste-
phanus Papa dicit. Nullus anathematizatorum si scri-
piatur, nec à quoquam credatur, que ab eis dicuntur, vel
conferuntur. Quibus verbis non sufficienter decla-
rantur irrita ad faciendam fidem acta Tabellionis ex-
communicati, sed solum quòd admitti non debeat. Et
hæc omnia docet etiam Præpositus in 3. part. 9. 2. de
excomm. dub. 1. 3. n. 89. & Turrian. lib. 2. disp. 14. dub. 4.
licet asserat in foro exteriori servandam esse consue-
tudinem, juxta quam recepta est communis Canonis-
tarum opinio, & addit duo. Vnum est, grave videri
peccatum Tabellionis, si instrumentum publicum faci-
at contra prohibitionem, res enim videtur magni
momenti. Alterum est post Concilium Constantien-
se, antequam iste Tabellio sit denunciatus, posse alios
vti officio illius, & valida esse instrumenta in vtili-
tatem eorum, quia prohibitio respectu eorum ablata
est. Vnde Filliucius, tom. 1. tra. 1. c. 7. n. 86. asserit
quòd peccabit graviter Tabellio exercendo munus
Tabellionis in excommunicatione, & quidem si vi-
tandus sit, non est dubium tum propter communio-
nem illi denegatam, tum propter dubium faciendi
actus irritos, & expositos nullitati, & litibus. Si non
est vitandus, peccabit si se ingerat, si tamen requis-
tus aliquid sui muneris faciat, non peccabit. Possunt
enim alij cum ipso agere, & consequenter etiam ipse
in tali casu cum aliis.

RESOL. CXII.

An excommunicatus possit esse testis, & ejus testimo-
nium sit validum?

Quæritur etiam, quòdnam peccatum committat, si excom-
municatus sit testis in judicio, vel extra illud?

Et an supradicti excommunicati possint esse testes in
causa matrimonij, ut etiam in causa heresis? Ex par. 5.
tract. 9. Ref. 113.

§. 1. **R**espondeo negativè, ex c. veniens 3. de testibus
& ejus testimonium esse nullum, ex Vasquez,
tradit Hurtado, disput. 8. de excom. diff. 6. num. 10. vbi sic
ait. Addendum est testimonium excommunicati esse
nullum eum ei credendum non sit, ut dicitur in Can.
nullus 3. q. 4. quòd contra Egidij & alios verum existi-
manus, etiam si non repellatur (ut potest non repelli
quando

Sup. hoc sup.
ref. 24. cur-
sum prop.
finem §. 1.